

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

valtion viranomainen

Vastaajatahon virallinen nimi

Verohallinto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

-

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

pääjohtaja Markku Heikura, johtava asiantuntija Mia Keskinen, 22.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

-

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Sote-maakuntalain 21 §

Sote-maakuntalain 21 §:n mukaan Valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskus on sote-maakuntien yhteisesti omistama osakeyhtiö, jossa valtio voi olla osakkaana. Osaamiskeskuksen tehtävänä on ylläpitää sote-maakuntien yhteistä tilatietojärjestelmää ja siihen liittyviä palveluja. Osaamiskeskuksen verokohtelusta ei ole mainittu hallituksen esityksen

perusteluissa erikseen. Selvyyden vuoksi olisi tarkoituksenmukaista mainita, että osakeyhtiönä osaamiskeskus on verovelvollinen kaikesta toiminnastaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisesti.

Sote-maakuntalain 58 §

Ehdotetun sote-maakuntalain 58 §:n mukaan sote-maakuntayhtymä perustetaan sote-maakuntien välisellä sote-maakuntavaltuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Sote-maakuntayhtymä on oikeushenkilö. Sote-maakuntayhtymän tehtävinä voi olla vain jäsen-sote-maakuntien toimialaan kuuluvien tehtävien tukipalvelujen tuottamiseen liittyviä tehtäviä.

Ehdotetun Uusimaa-lain (laki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla) 13 §:n mukaan HUS-maakuntayhtymä perustetaan Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella (perussopimus). Mainitun lain 2 §:n 4 momentin mukaan HUS-maakuntayhtymään sovelletaan, mitä sote-maakuntayhtymästä säädetään ja 5 momentin mukaan lisäksi terveydenhuollon järjestämisen osalta mitä eräiltä osin sote-maakunnasta säädetään.

Sote-maakuntayhtymän tai HUS-maakuntayhtymän verovelvollisuudesta ei ole ehdotettu säädettäväksi erikseen kuin arvonlisäverotuksessa (ehdotettu arvonlisäverolain 8 §). Selvyyden vuoksi myös maakuntayhtymä tulisi lisätä tuloverolakiin ja sen verovelvollisuudesta tulisi säätää erikseen. Vaihtoehtoisesti, jos maakuntayhtymiin on ollut tarkoitus soveltaa kuntayhtymästä tai sote-maakunnasta säädettyä, tulisi tästä säätää. Lisäksi perusteluissa olisi tarkoituksenmukaista selvyyden vuoksi nimenomaisesti mainita sote-maakuntayhtymän verovelvollisuuteen liittyen se, onko tarkoitus ollut, että sote-maakuntayhtymän ei katsota harjoittavan veronalaista toimintaa tuottaessaan vain jäsen-sote-maakuntien toimialaan kuuluvien tehtävien tukipalveluita.

Sote-maakuntalain 68 §

Sote-maakuntalain 68 §:n mukaan sote-maakunta voi perustaa liikelaitoksen liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten, jollei jäljempänä toisin säädetä. Sote-maakunnan liikelaitos toimii sote-maakunnan osana. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan tehtävä olisi voimassa olevan tulkinnan mukaisesti liiketaloudellisten periaatteiden mukaan järjestettyä silloin, kun tehtävästä saatujen tulojen olisi tarkoitus kattaa sen suorittamisesta aiheutuvat menot ja pidemmällä aikavälillä myös investoinnit. Selvyyden vuoksi hallituksen esityksen perusteluissa olisi hyvä nimenomaisesti mainita, mikäli lähtökohdaksi katsotaan, että liikelaitosmuodossa harjoitettu toiminta on myös verotuksessa elinkeinotoiminnaksi katsottavaa toimintaa, jotta asian ratkaiseminen ei jäisi verotus- ja oikeuskäytännön varaan.

Lakiehdotuksessa 68 §:n otsikkona on "Sote-maakunnan liikelaitos ja sen tehtävät", mutta perusteluissa "Sote-maakunnan liikelaitoksen asema ja tehtävät".

Sote-maakuntalain 129 ja 130 §

Sote-maakuntalain 129 §:n mukaan sote-maakunnan hoitaessa 6 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Sote-maakunta ei hoida ehdotettujen säännösten ja perusteluiden mukaan tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos:

- 1) sote-maakunta tuottaa lain perusteella omana toimintanaan palveluja sote-maakunnan asukkaille ja muille, joille sote-maakunnan on lain perusteella järjestettävä palveluja;
- 2) tehtävää hoidetaan 52 §:ssä tarkoitetulla tavalla yhteistoiminnassa lakiin perustuvan yhteistoimintavelvoitteen perusteella tai sote-maakunnalle koottuna lakiin perustuvan velvollisuuden perusteella ja palveluja tuotetaan omana toimintana alueen asukkaille ja muille, joille on lain perusteella järjestettävä palveluja;
- 3) tehtävää hoidetaan 52 §:ssä tarkoitetulla tavalla yhteistoiminnassa ja yhteistoimintaa ei tarvitse kilpailuttaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain perusteella.

Sote-maakunta toimii kilpailutilanteessa markkinoilla, jos se osallistuu tarjouskilpailuun. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännös koskisi sitä, missä muodossa sote-maakunta voi harjoittaa tehtäviinsä kuuluvaa toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla. Säännös liittyy EU-valtiontukisäännöksen vastaisten tukielementtien, eli konkurssisuojaan ja mahdollisten veroetujen poistamiseen sekä kilpailuneutraliteetin toteuttamiseen sote-maakunnan harjoittaessa toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla.

Lain 130 §:ssä säädettäisiin yhtiöittämisvelvollisuuden poikkeuksista, jotka säännöskohtaisten perustelujen mukaan koskisivat sellaisten tehtävien hoitoa, jotka liittyvät sote-maakunnan toiminnan kokonaistaloudelliseen tehostamiseen tai johon on muu erityisen painava syy. Lain 131 §:n mukaisesti Sote-maakunnan toimiessa 130 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa kilpailutilanteessa markkinoilla sen on hinnoiteltava toimintansa markkinaperusteisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, missä tilanteessa ja mikä toiminta voi olla sote-maakunnan elinkeinotoimintaa. Jotta toiminnan luonnetta koskeva ratkaisu ei jäisi tapauskohtaisen tulkinnan ja verotuskäytännön varaan, olisi sote-maakunnan toiminnan luonteeseen liittyvää arviointia tarpeen tehdä hallituksen esityksen perusteluissa. Vaikka jokin toiminta ei kuuluisi yhtiöittämisvelvollisuuden piiriin ja sitä harjoitettaisiin esimerkiksi sote-maakunnan liikelaitoksena, toiminta voisi tuloverotuksen näkökulmasta täyttää elinkeinotoiminnan tunnusmerkit.

Siinä tilanteessa, että kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettu toiminta annetaan lain 129 §:n mukaisen yhtiöttämismahdollisuuden vuoksi osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi, toiminta on kyseisen tahon verotuksessa lähtökohtaisesti elinkeinotoimintaa. Jos toimintaa alkaa harjoittaa yhdistys tai säätiö, asiassa voi syntyä epäselvyyksiä siitä, onko kyseessä verovapaa yleishyödyllinen toiminta vai veronalainen elinkeinotoiminta. Jotta epäselviltä tilanteilta tämän osalta välttyttäisiin, tulisi harkita, pitäisikö yhtiöttämismahdollisuus rajata ainoastaan osakeyhtiöihin tehtäviin yhtiöttämisiin. Jos tällaista rajausta ei tehdä, tulisi hallituksen esityksen perusteluissa nimenomaisesti todeta, että yhtiöttämismahdollisuuden piirissä oleva toiminta on elinkeinotoimintaa ja verotetaan yhtiöttämisen tapahduttuakin elinkeinotoimintana toiminnanharjoittajan yhteisömuodosta riippumatta.

Ehdotetuista säännöksistä tai niiden perusteluista ei ilmene, onko lähtökohtaisesti ajateltu, että yhtiöttämisiin soveltuisivat elinkeinotulon verottamisesta annetun lain yleiset säännökset liiketoimintasiirrosta (EVL 52 d §), jolloin esimerkiksi toimintaan liittyvät verotuksessa vahvistetut tappiot eivät siirry vastaanottaville yhtiöille, mutta toisaalta järjestelyt olisivat tuloverotuksessa lähtökohtaisesti EVL 52 d §:n mukaisia veroneutraaleja liiketoimintasiirtoja. Asiasta olisi tarkoituksenmukaista mainita 129 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

-

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

-

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

-

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

-

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

-

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

-

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

-

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

-

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

-

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

-

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

-

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-

Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

-

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

-

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

-

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

-

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Voimaanpanolain 22 §

Voimaanpanolain 22 §:n 2 momentin mukaan sote-maakunnalle siirtyvät sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä tai tuottamista varten, jos osakeyhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen. Mikäli tarkoitus on ollut, että tappioiden vähentämisoikeutta ei tällaisessa tilanteessa ilman poikkeuslupaa menetetä, olisi asiasta hyvä erikseen säätää. Mikäli esim. valtioneuvoston päätöksen mukaisesti liittyvistä syistä johtuen asiasta ei voida nimenomaisesti säätää, ko. osakeyhtiöissä tapahtuu tuloverolain 122 §:ssä tarkoitettu omistajanvaihdos, jos kunta on omistanut yli puolet osakeyhtiön osakkeista. Tällöin osakeyhtiö voi vähentää aiemmat tappionsa verotuksessa vain, jos Verohallinto myöntää tappioiden vähentämiselle poikkeusluvan. Riippuen siitä, kuinka paljon tällaisia osakeyhtiöitä on, tappioiden vähentämiseen liittyvä poikkeuslupahakemusmenettely voi työllistää sekä osakeyhtiöitä että Verohallintoa.

Voimaanpanolain 49 §

Varainsiirtoverotusta koskevan voimaanpanolain 49 §:n perusteluissa mainitaan sekä kuntien että kuntayhtymien tekemät varallisuudensiirrot ja toisaalta saajina sekä maakunnat, sote-maakuntayhtymät, HUS-maakuntayhtymä että perustettavat yhtiöt. Pykälän sanamuodossa ei mainita kuitenkaan kuin kuntayhtymä siirtäjänä ja maakunta vastaanottavana tahona. Näin ollen epäselväksi jää, mitä saantoja säännöksen on tarkoitus koskea huomioiden se, että myös kunnat voivat siirtää järjestelyiden yhteydessä varainsiirtoveron alaista omaisuutta maakunnille ja tietyt maakunnan varat voivat siirtyä edelleen mm. yhtiöittämisvelvollisuuden johdosta osakeyhtiöille, vaikkei aiempaan sote-pakettiin liittynyttä laajempaa yhtiöittämisääntelyä olekaan tarkoitus saattaa voimaan. Säännöksen sanamuotoa ja perusteluita tulisi näin ollen täsmentää, jotta niistä ilmenisi, mikä säännöksen täsmällinen soveltamisala on ja jotta perustelut sekä säännöksen sanamuoto eivät olisi ristiriidassa keskenään.

Mikäli säännöksen sanamuotoa laajennetaan perusteluiden mukaiseen muotoon siten, että saannon vastaanottajana voi olla myös perustettava osakeyhtiö, on tältä osin jossain määrin tulkinnanvaraista, mitä tarkoitetaan perustettavalla osakeyhtiöllä ja kuinka tilanteessa suhtaudutaan muun muassa vuosia ennen varallisuudensiirtoa perustettuun ns. pöytälaatikkoyhtiöön. Mikäli säännöksen soveltamisalaa laajennetaan tältä osin perusteluiden mukaiseksi, olisi hallituksen esityksen perusteluissa hyvä ottaa täsmällisesti kantaa em. tilanteeseen.

Esityksellä tulisi tarkentaa, mihin 49 §:n maininta "mainitun momentin" viittaa.

Voimaanpanolain 50 §

Voimaanpanolain 50 §:n otsikointi on jossain määrin harhaanjohtava, koska säännös koskee kuntayhtymien harjoittaman veronalaisen toiminnan siirtymisen verokohtelua. Näin ollen sanamuoto voisi olla tarpeen täsmentää esimerkiksi muotoon "Kuntayhtymän veronalaisen toiminnan siirtäminen".

Voimaanpanolain 50 § koskee ainoastaan kuntayhtymien toiminnan siirtämistä. Kuntien siirtyvän toiminnan tai varojen siirtymisen osalta vastaavaa veroneutraalisuutta turvaavaa säännöstä ei kuitenkaan tarvittane, koska ehdotettujen säännösten perusteella vaikuttaa, että kuntien siirtyvä toiminta ei ole ollut kunnan veronalaista toimintaa eivätkä kuntien siirtyvät varat liittyneet kunnan harjoittamaan veronalaiseen toimintaan. Mikäli kuitenkin ilmenee, että nyt kysymyksessä olevassa tilanteessa siirrettäisiin myös kuntien veronalaista toimintaa tai veronalaisen toiminnan käytössä olevia varoja, olisi näiden saantojen verokohtelusta tarpeen säätää.

Voimaanpanolain 51 §

Voimaanpanolain 51 §:n säännös on tarpeellinen ja perusteltu huomioiden se, että aiemmin kuntien ja kuntayhtymien verovapaaksi katsottu toiminta voi tietyissä tilanteissa olla perustettavien maakuntien veronalaista toimintaa.

Voimaanpanolain 51 §:n perusteluissa mainitaan ilmeisestikin aiemman sote-lainsäädäntöpaketin sisällön mukaisesti sekä maakunnalle jäävä toiminta että osakeyhtiöille siirtyvä toiminta, vaikka nyt ehdotetussa sääntelyssä toiminta aiemmista ehdotuksista poiketen jää pääasiallisesti maakunnille, eikä varoja ja toimintaa siirretä laajasti edelleen osakeyhtiöille. Jää epäselväksi, onko sääntelyyn toimintojen ja varojensiirtojen osalta tehtyjen muutosten jälkeen tarkoituksena, että voimaanpanolain 51 §:n säännös koskee ainoastaan toiminnan siirtoja maakunnille, vai edelleen myös mahdollisia toiminnan siirtoja esimerkiksi yhtiöittämisvelvollisuuden johdosta osakeyhtiöille. Perusteluiden ja mahdollisesti myös säännöksen sanamuotoja olisi tämän johdosta tarpeen epäselvyyksien välttämiseksi tarkentaa ja selkeästi tuoda esille, mihin ja minkä aikaikkunan sisällä tapahtuviin saantoihin säännöksen on tarkoitus soveltua. Selkeyttämistä vaatisi mm. se, koskeeko säännös esimerkiksi kaikkia myöhemmin tapahtuvia sote-maakuntalain 129 §:n mukaisen yhtiöittämisvelvollisuuden vuoksi tehtäviä toiminnan tai varojen siirtoja tai niitä tilanteita, joissa toiminta siirretään yhtiöittämisvelvollisuuden vuoksi osakeyhtiön sijaan esimerkiksi yhdistykselle tai säätiölle, kun huomioidaan se, että säännöskohtaisissa perusteluissa mainitaan ainoastaan osakeyhtiö.

Säännöksen ja perusteluiden täsmentämisen yhteydessä tulisi ottaa huomioon myös se, että maakunnan myöhempien yhtiöittämisten yhteydessä usein lienee kyse maakunnan elinkeinotoiminnaksi katsottavan toiminnan siirtämisestä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 d §:n mukaisen liiketoimintasiirtoa koskevan säännöksen mukaisesti, jolloin verotuksessa poistamattomien hankintamenojen osalta noudatetaan jatkuvuutta.

Voimaanpanolain 52 §:n sanamuodossa mainitaan sekä kunta että 50 §:ssä tarkoitettu kuntayhtymä. Voimaanpanolain 50 § koskee sanamuotonsa mukaan ainoastaan kuntayhtymien toiminnan ja varojen siirtoja, samoin 52 §:n perustelut. Hallituksen esityksen perusteluiden ja ehdotettujen säännösten perusteella on epäselvää, mitä sellaista toimintaa, johon liittyy vahvistettuja tappioita, kunnat ovat järjestelyiden yhteydessä mahdollisesti siirtämässä. Mikäli tällaista toimintaa siirrettäisiin, olisi tarkoituksenmukaista myös voimaanpanolain 50 §:n soveltamisalaa vastaavasti laajentaa koskemaan myös kuntien siirtämää veronalaista toimintaa. Mikäli kuitenkin on ilmeistä, että järjestelyiden yhteydessä kunnilta maakunnille siirtyvään toimintaan ei sisälly veronalaista toimintaa, josta olisi mahdollisesti vahvistettu tappioita, olisi 52 §:n soveltamisalaa tarkoituksenmukaista kaventaa poistamalla siitä maininta kuntien tappioiden siirtymisestä.

Säännöksen perusteluissa mainitaan lisäksi tappioiden siirtyminen vastaanottavalle yhtiölle ja viitataan tältä osin 50 §:ään. Epäselväksi jää, mitä siirtoja vastaanottaville yhtiöille tällä tarkoitetaan etenkin, kun 50 § koskee ainoastaan varojen siirtoja perustettaville maakunnille ja toisaalta ehdotetun 52 §:n sanamuodossa ei puhuta lainkaan tappioiden siirtymisestä mahdollisesti perustettaville osakeyhtiöille. Mikäli säännöksen on tarkoitus koskea myös esimerkiksi maakuntien yhtiöittämisvelvollisuuden johdosta yhtiöittämisen toiminnan siirtämistä osakeyhtiölle, olisi säännöksen sanamuotoa laajennettava ja asiasta nimenomaisesti myös yksityiskohtaisesti perusteluissa mainittava. Tältä osin tulee huomata myös se, että normaalitilanteessa julkisyhteisö yhtiöittää mahdollisen elinkeinotoimintansa lähtökohtaisesti elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 d §:n mukaisena liiketoimintasiirtona, jossa tappiot eivät siirry vastaanottavalle yhteisölle, joten se, että tappioiden siirtyminen osakeyhtiöille mahdollistettaisiin voi nostaa esiin kysymyksen kielletystä valtiontuesta.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämutoosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus

lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

-

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

-

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

-

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

-

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29 ja 30 §)?

-

55. Ovatko valtiosuuskaiteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

-

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä [Verohallinto lausuu asiassa vain verotukseen ja tulorekisteriin liittyvien kysymysten osalta ja esittää eritä tarkennuksia huomioitavaksi. Ehdotettu uudistus aiheuttaa Verohallinnolle ja tulorekisterille lisätyötä ja kustannuksia järjestelmä- ja ohjeistusmuutoksista sekä näihin liittyvästä testauksesta ja kouluttamisesta.]

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Tuloverolain 21 §

Hallituksen esitysluonnoksessa on ehdotettu, että sote-maakunta lisätään tuloverolain (TVL) 3 §:n yhteisöjen luetteloon ja että sote-maakunnan verovelvollisuutta koskevat säännökset lisätään TVL 21.1 ja 21.2 §:ään. TVL 21.2 §:n mukaan sote-maakunta on verovelvollinen 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ainoastaan elinkeinotulosta ja muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta tulosta. Hallituksen esitysluonnoksesta ei käy tarkemmin ilmi, mikä olisi sote-maakunnan elinkeinotoimintaa ja olisiko todennäköistä, että sote-maakunta harjoittaisi elinkeinotoimintaa. Tätä asiaa olisi hyvä hallituksen esityksen perusteluissa tarkentaa.

Tuloverolain 30 ja 118 §

Tuloverolain 30 §:ssä säädetään verotettavan tulon laskemisesta ja 118 §:ssä tappioiden vähentämisestä ja määrästä. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan valtionverotuksen ja kunnallisverotuksen verotettava ansiotulo lasketaan vähentämällä verovuoden ansiotulosta aikaisemmilta vuosilta vahvistetut ansiotulolajin tappiot. Tappioiden vähentämisen määräaika on kymmenen vuotta. Koska tappiot vahvistetaan erikseen kunnallisverotuksessa ja erikseen valtionverotuksessa, voivat ennen vuotta 2023 vahvistetut valtion- ja kunnallisverotuksen tappioiden määrät olla erisuuruiset. Tappiot voivat olla erisuuruisia myös sen vuoksi, että joko

kunnallisverotuksen tai valtionverotuksen tappiota on jo aiemmin voitu vähentää joko kokonaan tai osittain. Nämä ns. vanhat tappiot voivat aiheuttaa sen, että myös 2023 ja sen jälkeen vähennettävissä olevien kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen ansiotulolajin tappioiden määrät voivat olla erisuuruisia. Erot tappioiden määrissä tulisivat aiheuttamaan sen, että valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat eivät muodostuisi yhtä suuriksi mantereellakaan ennen kuin vuotta 2023 aikaisempien verovuosien tappioiden vaikutus tulisi kokonaisuudessaan päättymään. Valtion- ja kunnallisverotuksen laskennat säilyisivät käytännössä erillisinä ja tämän seikan olisi hyvä käydä ilmi tuloverolain 30 §:n 3 momentin sanamuodosta. Jos kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen tappiot on tarkoitus muutoksen jälkeenkin vähentää nykytilaa vastaavasti, mitä Verohallinto pitää tarkoituksenmukaisena, tulisi tämän näkyä säännöksissä selkeästi. Jos sen sijaan tappioita ei jatkossa ole tarkoitus vähentää nykytilaa vastaavasti, tulisi säätää, vähennetäänkö esimerkiksi joko kunnallisverotuksen tai valtionverotuksen tappio sen mukaisesti, kumpi näistä on suurempi.

Tuloverolain 100 §, tekninen huomio

Luonnoksen sivulla 1110 eläketulovähennystä koskevan 100 §:n viimeisen momentin jälkeen on vielä jäänyt väliotsikko "Puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset:", joka lailla tuloverolain muuttamisesta on tarkoitus kumota.

Verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n 11 momentti

Luottamushenkilömaksun ilmoittamista koskeva muutos tulisi huomioida verotusmenettelystä annetun lain lisäksi myös tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n 2 momentin kohdassa 14, jossa tulorekisteriin talletettavina tietoina on mainittu "14) tiedot kunnan ja kuntayhtymän maksamistaan palkkioista perimistä luottamushenkilömaksuista;".

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Vaikutukset tulorekisteriin

Tulorekisterin tiedon käyttäjinä olevien kuntien ja kuntayhtymien tiedonsaantioikeuksiin olisi vaikutusta sillä seikalla, että uudistuksessa perustettaisiin sote-maakunnat ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyisivät kunnilta ja kuntayhtymiltä sote-maakuntien tehtäväksi. Jatkossa tulorekisterin tietojen käyttäjänä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen määräämiseen liittyen olisivat sote-maakunnat. Vammaispalveluiden siirtyessä sote-maakuntiin tulee huomioida myös mahdolliset vaikutukset sijaismaksajatilanteiden käsittelyyn tulorekisterissä, mikä aiheuttanee vähintäänkin muutosta ohjeistukseen.

Sote-maakuntien tiedonsaantioikeudesta ja tulorekisterin tietojen luovuttamisesta sote-maakunnille tulisi säätää erikseen. Uudistus edellyttää muutosta tulotietojärjestelmästä annettuun lain (53/2018) 13 §:ään. Vastaavasti tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n 1 momentin 18- ja 19-kohtia tulisi muuttaa kuntien ja kuntayhtymien tiedonsaantiin oikeuttavien käyttötarkoitusten osalta. Tiedonsaantioikeuksia koskeva muutos koskee yli 300 kunnan ja kuntayhtymän tietolupien muutosta ja yli 20 uutta tietolupaa. Muutos aiheuttaa tulorekisterille järjestelmämuutoksia, testausta sekä koulutus- ja ohjeistustarvetta.

Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjien yhdistäminen

Hallituksen esitysluonnoksessa on tuotu esille yhtenä tuloverotusta koskevana tavoitteena valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjien yhdistäminen. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjien yhdistäminen ehdotetaan toteutettavaksi siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin samoin perustein ja saman suuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa. Veropohjien yhdistämisellä olisi vaikutusta vain tulosta tehtäviin vähennyksiin muualla kuin Ahvenanmaalla. Ehdotettu malli on nykyistä mallia selkeämpi ja helpommin ymmärrettävissä, koska tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin samoin perustein ja saman suuruisena sekä valtion- että kunnallisverotuksessa.

Ahvenanmaan erityisasema

Ehdotettujen tulosta tehtävien vähennysten yhtenäistämisen seurauksena verovuoden ansiotulo valtion- ja kunnallisverotuksessa tulisivat muodostumaan saman suuruiseksi Manner-Suomessa asuvilla. Ahvenanmaan kunnallisverotuksessa myönnettävät vähennykset ja niiden määrät kuitenkin poikkeavat useilta osin tuloverolaissa säädetyistä, minkä vuoksi verovuoden ansiotulo valtion- ja kunnallisverotuksessa voivat olla eri suuruiset niillä verovelvollisilla, joiden kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa. Verovuonna 2020 eroa on esim. työasuntovähennyksen, matkakulujen ja perusvähennyksen määrissä. Lisäksi Ahvenanmaan kunnallisverotuksessa on vähennyksiä, joita mantereella ei myönnetä lainkaan esim. vuokratulovähennys, sairauskuluvähennys ja opiskelijavähennys. Eroa on myös merityötulovähennyksen laskennassa, koska Ahvenanmaan kunnallisverolain 8 §:ssä on määritelty, milloin tuloa voidaan pitää merityötulona Ahvenanmaan kunnallisverotuksessa. Ahvenanmaan maakuntahallituksen alaisella maantielautalla palveleville merimiehille ei myönnetä lautalla saadusta merityötulosta merityötulovähennystä kunnallisverotuksessa. Siten hallituksen esitysluonnoksessa asetettuun tavoitteeseen veropohjan yhtenäistämisestä ei Ahvenanmaata koskevien poikkeusten vuoksi päästäisi edes verovuoden ansiotulon laskennassa.

Ehdotetun tuloverolain 124 §:n 5 momentin mukaisesti verovelvollisten, joiden kotikunta sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, ansiotulon verotuksessa sovellettavan veroasteikon veroprosentteja alennetaan 12,63 prosenttiyksiköllä. Sovellettaessa ehdotetun tuloveroasteikkolain taulukkoa tämän mukaisesti, jää epäselväksi, olisiko taulukon mukainen vero 18 100 eurosta 0 vai 2286,03 euroa ja

tulisiko esimerkiksi 18 101 euron kohdalla korkea veroporras. Verohallinnon näkemyksen mukaan Ahvenanmaan osalta tulisi vielä tarkemmin selvittää, miten tehtävät ratkaisut vaikuttavat verojen määrään mantereella vs. Ahvenanmaalla asuvalla. Valtion- ja kunnallisverotuksessa myönnettävät vähennykset todennäköisesti laskevat verotuksen tasoa Ahvenanmaalla, vaikka muutokset on tarkoitus toteuttaa verovelvollisten kannalta mahdollisimman neutraalisti ja kappaleen 4.2.1.6.12 mukaan ehdotettujen veroperustemuutosten vaikutukset olisivat Ahvenanmaan maakunnassa asuville verovelvollisille vastaavanlaisia kuin Manner-Suomessa asuville. Verohallinnon näkemyksen mukaan ehdotettu ratkaisu, jossa kunnallisveroa alennetaan mantereella ja valtionveroa 12,63 prosenttiyksikköä Ahvenanmaalla ei olisi toimiva, vaan Ahvenanmaata varten tulisi olla erillinen valtionverotuksen tuloveroasteikko, jossa olisi huomioitu vähennysten muutosten vaikutus sekä ero Manner-Suomeen.

Kirkollisveroprosentit

Nykytilakuvauksessa kohdassa 2.9.3 Ansiotulojen verotus on mainittu "Kirkollisveroa maksavat evankelisluterilaisten ja ortodoksisten seurakuntien jäsenet kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Kukin seurakunta määrää kirkollisveroprosenttinsa vuosittain. Vuonna 2020 kirkollisveroprosentti vaihtelee 1,00–2,00 prosenttiin." ja "Kirkkohallitukselle on toimitettu laskelmat, joissa on esitetty kirkollisveroprosenttien alentamistarve seurakunnittain." Ortodoksisten seurakuntien korkein tuloveroprosentti on 2,20. Kirkollisveroprosenttien alentamisen tulisi ilmeisesti koskea myös ortodoksisten seurakuntien tuloveroprosentteja ja asia tulisi huomioida esityksellä.

Yhteisön yleisradiovero

Yleisradioverosta annetun lain (484/2012) 3 §:n 2 momentissa on vapautettu yleisradioveron suorittamisesta mm. valtio, kunta ja kuntayhtymä. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida, tulisiko ko. momentissa huomioida myös sote-maakunta ja maakuntayhtymät.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vaikutukset tulorekisteriin

Uudistuksen myötä kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstön työnantaja vaihtuisi. Sote-maakunnista tulisi tulorekisterin palkkatietojen tuottajia. Arvion perusteella ilmoittamisen volyymit eivät kuitenkaan olennaisesti muuttuisi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös sote-maakuntien toimintaan sovellettavasta eläkejärjestelmästä. Kevasta annettua lakia (66/2016) ehdotetaan muutettavaksi siten, että sote-maakunnat olisivat lain perusteella Kevan jäsenyhteisöjä. Ehdotetun muutoksen perusteella Kevan jäsenyhteisöjen palveluksesta sote-maakuntien palvelukseen siirtyvä henkilöstö säilyisi julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä. Sote-maakuntien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt voisivat liittyä Kevan jäsenyhteisöksi vastaavasti kuin kuntien ja kuntayhtymien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt. Maakunnan omistama yhtiö voisi näin ollen hakea Kevan jäsenyhteisöksi tai vaihtoehtoisesti vakuuttaa henkilöstönsä työntekijän eläkelain mukaan. Tulorekisterin palkkatietoilmoituksella on Kevaa koskevia tietoja, esimerkiksi erilaisia koodistoja Kevan tarpeisiin, kuten eläkejärjestelynumero, rekisteröinnin peruste ja ammattinimikkeistö. Uudistuksella voi olla välillisiä vaikutuksia tulorekisterin palkkatietoilmoituksen tietosisältöön, esimerkiksi edellä mainittuihin koodistoihin tai maksajan ja tulonsaajan lisätietoihin. Kaikki mahdollisia tarpeita ei vielä ole pystytty tunnistamaan, koska Verohallinnon tulorekisteriyksiköllä ei ole tarkempaa tietoa tiedon käyttäjien mahdollisista uusista tarpeista. Jos uudistuksen johdosta on tarve täydentää palkkatietoilmoituksen tai etuustietoilmoituksen tietosisältöä, aiheuttaa se automaattisesti tulorekisterille järjestelmämuutoksia ja tarvetta muuttaa annettua ohjeistusta ja mahdollista muutostarvetta tulotietojärjestelmästä annetun lain 3 lukuun.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

-

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

-

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

-

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

-

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

-

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

-

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

-

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

-

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

-

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemykseenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Sairaanhoitomaksun ja päivärahamaksun perusteesta säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvussa. Palkansaajan ja etuustuloa saavan sairaanhoitomaksun perusteena on pääsääntöisesti kunnallisverotuksessa verotettava tulo. Yrittäjän ja joissakin tapauksissa myös apurahansaajan sairaanhoitomaksun perusteena ovat yrittäjien eläkelain mukaiset työtulot. Pääsääntöisesti päivärahamaksu määrätään vakuutetun veronalaisen palkkatulon ja työtulon perusteella. Yrittäjien kohdalla päivärahamaksu perustuu pääsääntöisesti yrittäjien eläkelain mukaisiin työtuloihin. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole ehdotettu muutoksia sairausvakuutuslakiin. Mikäli tuloverolaissa termi kunnallisverotuksen verotettava tulo muutettaisiin muotoon kunnallisverotuksen verotettava ansiotulo, niin vastaava muutos olisi selkeyden vuoksi hyvä tehdä myös sairausvakuutuslakiin.

Keskinen Mia
Verohallinto